

Polismyndigheten i Örebro Län
Box 1804
701 18 Örebro

Tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) – kontroll av anställda

Datainspektionens beslut

Datainspektionen bedömer att polismyndighetens kontroll av arbetstid med hjälp av personuppgifterna i sitt in- och utpasseringssystem är tillåten under förutsättning att det finns särskild anledning att misstänka att en anställd begår oegentligheter eller missbrukar tidredovisningen. Datainspektionen har ingen möjlighet att bedöma om dessa förutsättningar varit uppfyllda i det här ärendet.

Datainspektionen konstaterar att polismyndigheten i Örebro behöver se över och förtydliga ändamålsbeskrivningen för in- och utpasseringssystemet samt förtydliga den information som ska lämnas till de registrerade enligt personuppgiftslagen (23-25 §§). Datainspektionen förutsätter att polismyndigheten vidtar dessa åtgärder.

Tillsynsärendet avslutas.

Sammanfattande redogörelse för tillsynsärendet

På grund av misstanke om att en anställd allvarligt har misskött sin tidredovisning har polismyndigheten initierat en arbetsrättslig utredning och inom ramen för den kontrollerat om den rapporterade flextiden avvek från de tider som registrerats i in- och utpasseringssystemet. Ändamålet med in- och utpasseringssystemet har varit att upprätthålla säkerheten för myndighetens lokaler. Polismyndigheten menar dock att andra behandlingar kan komma att ske inom ramen för ändamålet som exempelvis att utföra kontroller vid brott mot anställningsavtal. Detta är dock, enligt polismyndigheten, inte tydligt preciserat. Vidare får de anställda ingen information om att deras uppgifter i in- och utpasseringssystemet kan komma att i undantagsfall användas i

samband med kontroll av redovisad arbetstid. Polismyndigheten avser att snarast se över och vid behov förtydliga den information som lämnas till de anställda. Kontroll av redovisad arbetstid som skett i det aktuella fallet anser polismyndigheten vila på arbetsrättslig grund och en intresseavvägning enligt 10 § punkten f) personuppgiftslagen.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har tagit emot ett klagomål som gör gällande att Polismyndigheten i Örebro län (polismyndigheten) har använt uppgifter ur loggar från polismyndighetens in- och utpasseringssystem i syfte att utreda misstanke om en polisinspektör fuskat med tidredovisningen.

Datainspektionen har mot bakgrund av klagomålet inlett tillsyn mot polismyndigheten, som bl.a. framfört följande.

De anställda anger sina arbetstider i ett separat digitalt system som kallas för Cops (centralt operativt planeringssystem). Redovisningen sker veckovis och de anställda klarmarkerar när detta är gjort. Berörd chef går därefter in och attesterar varje klarmarkerad vecka för respektive person.

Misskötsel av tidredovisningen kan i vissa fall betraktas som brott mot anställningsavtalet. Vid konkreta misstankar om att en anställd allvarligt misskött tidredovisningen genom att ange felaktiga tider kan därför beslutas om inhämtande av underlag för en arbetsrättslig utredning. Logguttag ur in- och utpasseringssystemet uppges då vara en av flera informationskällor vid bedömningen av om den anställde har misskött sina åtaganden på ett sådant sätt att denne kan anses ha brutit mot anställningsavtalet.

I det aktuella fallet uppmärksammade berörd chef att de tider som registrerats och klarmarkerats i Cops inte verkade stämma med de tider man har uppfattat att den anställde varit i och utanför polismyndighetens lokaler. Mot bakgrund av att man ansåg att avvikelserna varit så stora ansågs det finnas skäl för en arbetsrättslig utredning och inom ramen för den kontrollera om den rapporterade flextiden avvek från de tider som registrerats i in- och utpasseringssystemet.

Polismyndigheten har till personuppgiftsombudet anmält att ändamålet för behandlingen av personuppgifter i in- och utpasseringssystemet är att *"upprätthålla ett befintligt larm och inspanssystem för Polismyndigheten, Häktet och Åklagarmyndigheten"*. Ändamålet med systemet är inte enbart avgränsat till att upprätthålla säkerheten för myndighetens lokaler, utan syftet är även att vid behov kunna kontrollera vilka som vid ett givet tillfälle vistas/vistats i myndighetens lokaler till exempel i händelse av brand eller

annan akut situation, vid brott begångna i lokaler dit endast ett fåtal har tillträde eller vid misstankar om brott mot gällande anställningsavtal. Det är polismyndighetens uppfattning att behandlingen av personuppgifter i in- och utpasseringssystemet skett även med syfte att i efterhand kunna kontrollera vem som passerat in på viss angiven plats och tid till exempel i samband med kontroll av anställdas tidredovisning. Myndigheten noterar dock att det i den aktuella anmälan inte tydligt preciserats att de insamlade personuppgifterna i vissa undantagsfall kan komma att användas för kontroll av anställdas tidredovisning. Polismyndigheten kommer med anledning av vad som framkommit i ärendet att snarast se över och förtydliga ändamålen.

Polismyndigheten inhämtar inte något uttryckligt samtycke till behandlingen av personuppgifter för varje enskilt IT-system. Kontroll av redovisad arbetstid genom uttag av loggar från inpasseringssystemet som skett i det aktuella fallet får anses vila på arbetsrättslig grund och en intresseavvägning enligt 10 § punkten f) personuppgiftslagen. Intresset av att kontrollera och följa upp konkreta misstankar om att den anställda allvarligt misskött sin tidredovisning anser polismyndigheten väger tyngre än den anställdes intresse av integritetsskydd.

Anställda får till viss del information om personuppgiftsbehandling och loggning i samband med nyanställning, inloggning till datorer och internutbildning. Med hänsyn till ändamålets utformning är det dock tveksamt om de anställda tillräckligt tydligt har uppmärksammats på att de insamlade uppgifterna i in- och utpasseringssystemet i undantagsfall också kan komma att användas i samband med kontroll av redovisad arbetstid. Polismyndigheten avser att snarast se över och vid behov förtydliga den information som lämnas till de anställda.

Skäl för beslutet

Ändamålet med behandlingen

Polismyndigheten behandlar personuppgifter från sitt in- och utpasseringssystem för att upprätthålla säkerhet i sina lokaler men också för kontroll av redovisad arbetstid. Ändamålsbeskrivningen för systemet har dock haft en övergripande utformning. Att personuppgifter samlas in i in- och utpasseringssystemet för kontroll av redovisad arbetstid har, som polismyndigheten själv uppgett, inte angivits uttryckligen. Mot den bakgrunden kan den aktuella behandlingen dvs. kontroll av arbetad tid inte anses omfattas av det ändamål för vilket uppgifterna i in- och utpasseringssystemet samlas in. Som polismyndigheten framfört behöver ändamålsbeskrivningen ses över och förtydligas. Frågan är då om polismyndigheten har levt upp till finalitetsprincipen dvs. det grundläggande kravet i personuppgiftslagen om att personuppgifter inte får behandlas för

något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in (se 9 § punkten d) personuppgiftslagen). I en sådan bedömning får man hypotetiskt utgå från hur en registrerad typiskt sett (inte den registrerade i det enskilda fallet) skulle se på saken. Kommer man i en sådan bedömning fram till att den registrerade rimligen har att räkna med att de insamlade personuppgifterna också får behandlas för det nya ändamålet, kan det nya ändamålet inte anses vara oförenligt med det ursprungliga ändamålet. Datainspektionen anser att en anställd hypotetiskt sett måste kunna räkna med att in- och utpasseringssystem i vissa fall kan komma att användas för kontroll av arbetstid. Ändamålet kontroll av arbetstid kan därför typiskt sett inte anses som ett oförenligt ändamål för in- och utpasseringssystem. Att som polismyndigheten använda sitt in- och utpasseringssystem för kontroll av arbetstid lever alltså upp till finalitetsprincipen. För att polismyndighetens behandling ska vara laglig fordras dock att behandlingen också är tillåten enligt övriga bestämmelser i personuppgiftslagen.

Tillåten behandling

Det saknas samtycke till den aktuella personuppgiftsbehandlingen. Nästa steg i bedömningen blir därför att pröva om den behandling som polismyndigheten utför är tillåten enligt någon annan grund i 10 § personuppgiftslagen. Den grund som polismyndigheten hänvisat till i det nu aktuella fallet är en intresseavvägning enligt 10 § punkten f) personuppgiftslagen.

Arbetsgivarens rätt att leda och fördela arbetet är en grundläggande princip inom arbetsrätten. Med den rätten följer också en rätt att följa upp hur arbetet utförs eller om givna instruktioner och regler följs. Kontroll av anställda kan således vara tillåten med stöd av en intresseavvägning, om det behövs och om arbetsgivarens intresse av kontrollen väger tyngre än den anställdes intresse av att slippa den. Kontrollen måste även vara förenlig med god sed.

Eftersom in- och utpasseringssystemet i det här fallet inte har haft kontroll av arbetad tid som ett angivet syfte, är huvudregeln att arbetsgivaren inte har rätt att rutinmässigt och återkommande använda systemet för att kontrollera de anställdas arbetstider. Om det däremot finns särskild anledning att misstänka att en anställd begår oegentligheter eller missbrukar tidredovisningen, är det rimligt att arbetsgivaren har möjlighet att utreda detta. I ett sådant fall bedömer Datainspektionen att arbetsgivaren kan stödja sig på en intresseavvägning enligt 10 § punkten f) personuppgiftslagen för att utreda omständigheterna med hjälp av ett in- och utpasseringssystem.

Datainspektionen bedömer således att det i särskilda fall kan vara befogat att använda in- och utpasseringssystem för att kontrollera anställdas arbetstider.

Det krävs i så fall en konkret misstanke om missbruk av arbetstidredovisningen.

Om dessa förutsättningar för tillåten behandling varit uppfyllda har Datainspektionen ingen möjlighet att bedöma. Om det i det aktuella klagomålet funnits grund för misstanke om missbruk av tidredovisningen är en fråga som ligger utanför ramen för Datainspektionens prövning i tillsynsärendet mot polismyndigheten. Datainspektionen tar således inte ställning i den frågan. Den frågan hör hemma i en arbetsrättslig hantering.

Informationen

Polismyndigheten har uppgivit att informationen till de anställda är bristfällig och att myndigheten har för avsikt att se över och förtydliga informationen.

Enligt 23 – 25 §§ personuppgiftslagen ska polismyndigheten informera de anställda om den personuppgiftsansvariges identitet, uppgift om ändamålen med behandlingen och all övrig information som behövs för att den registrerade ska kunna ta tillvara sina rättigheter i samband med behandlingen, såsom information om mottagarna av uppgifterna, skyldighet att lämna uppgifter och rätten att ansöka om information och få rättelse. Information behöver dock inte lämnas om sådant som den registrerade redan känner till. Datainspektionen förutsätter att polismyndigheten kommer att lämna den information till de registrerade som följer av 23 – 25 §§ personuppgiftslagen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, tillsynschefen Britt-Marie Wester samt juristen Salomeh Fanaei, föredragande.

Göran Gräslund

Salomeh Fanaei

Kopia till:

Personuppgiftsombudet N.N.

Ombudet N.N.